Bijlage OVI Staphorst – Totstandkoming omgevingsvisie 2.0

Proces

In januari 2025 is aangevangen met het opstarten van het proces om te komen tot de omgevingsvisie 2.0. Fase 2 stond in het teken van het opstellen van een raadsstartnotitie met projectplan, participatie- en communicatieplan. Op dinsdag 18 maart 2025 stelde de gemeenteraad de startnotitie voor de nieuwe Omgevingsvisie vast. Ambtelijk zijn er kick-off bijeenkomsten georganiseerd.

Vervolgens is er in fase 2 gestart met de inhoud, in 4 stappen:

- Er zijn ambtelijke werksessies en interviews georganiseerd;
- Ketenpartners is om input gevraagd;
- Er is een beleidsinventarisatie en -analyse uitgevoerd en;
- De staat van de leefomgeving is in kaart gebracht in een Leefomgevingsfoto (LOF).

Fase 3 stond in het teken van het bijeenbrengen van al deze informatie. Het bleek ook in het proces dat de uitdaging van deze omgevingsvisie zat in het bij elkaar bezien van informatie, en niet zozeer in nieuw te beschouwen ideeën of vraagstukken. Uit de inhoud zijn dan ook dillema's geformuleerd, die voortkwamen uit het overzicht van opgaven in de LOF en reeds bestaande beleidsambities.

Met deze informatie is Fase 4 van start gegaan. De participatie is voorbereid. Het initiële idee was het organiseren van 3 werksessies met inwoners en ketenpartners. Gelet op de planning is er gekozen om de focus te leggen op 1 sessie. Toen bleek dat hier slechts 4 aanmeldingen voor waren, is er voor wat betreft participatie opnieuw naar de tekentafel gegaan. Gedurende de zomerperiode is er de eerste hand gelegd aan de inhoud van de omgevingsvisie en deel A van de Milieueffectbeschouwing. Aan het einde van de zomer is er gekozen voor een enquête rondom de dillema's. Deze enquête is maar liefst 1200 keer ingevuld. De resultaten uit de enquête zijn samengevat te zien in de bijlagen bij deze omgevingsvisie. Tegelijkertijd is de gemeenteraad in september geïnformeerd over de dillema's.

Op basis van de 1200 ingevulde vragenlijsten, de raadsbehandeling van de dillema's en de opgestelde milieueffect beoordeling hebben we gekozen om uit te gaan van balans. Dat betekent dat we dicht bij onze kernkwaliteiten blijven; (agrarisch) landschappelijke waarden, dorps karakter en ondernemersgeest en van daaruit kiezen voor passende groei. In die hoedanigheid is er gestart met het opstellen van voorliggende omgevingsvisie.

Ter inzagelegging

PM - De omgevingsvisie versie 2.0 heeft van .. december 2025 tot en met .. 2026 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn er xx schriftelijke zienswijzen binnengekomen. Na afloop van de periode van ter inzagelegging zijn de zienswijzen door de gemeente behandeld en beantwoord in de Reactienota Omgevingsvisie Staphorst 2.0. In de reactienota zijn ook eventuele wijzigingen in de concept versie van de omgevingsvisie benoemd.

De participatie

Doel van het participatieproces was om inzichten boven tafel te krijgen die betrekking hebben op de ruimtelijke dilemma's. In eerste instantie was dit voorzien in een drietal avondsessies. Na het uitblijven van aanmeldingen is er gekozen voor een enquête. Deze enquête was een groot succes, met 1200 reacties.

De resultaten uit de enquête zijn gebruikt om de vigerende beleidsambities bij te stellen, de sturende principes te laden en of aan te scherpen.

<u>Voorbeeld vraagstuk bedrijvigheid:</u>
Landelijk wordt er gekeken naar de corridor tussen Meppel en Zwolle voor grootschalige bedrijvigheid. Uit de enquête kwam naar voren dat inwoners vooral de lokale vraag in bedrijvigheid willen voorzien. Naar aanleiding van de uitkomsten van de enquête en de kernkwaliteiten is ervoor gekozen om in de principes en de ambities de focus te leggen op de lokale vraag.

Verantwoording mer

Basis bouwen om mee verder te werken

De werkzaamheden in het kader van het meewegen van het milieubelang zijn aangevlogen vanuit de mer-basis filosofie (link). Bij toepassing van deze filosofie wordt er gebouwd aan een basis voor het meewegen van het milieubelang bij omgevingsbeleid en in de beleidscyclus. Dat betekent dat de producten Leefomgevingsfoto(LOF) en de notitie (MEB) ook bedoeld zijn om ook in de verdere beleidscyclus, bijvoorbeeld bij omgevingsprogramma's, of monitoring en evaluatie een rol te spelen.

Meewegen milieubelang

Uitgangspunten proces

Bij aanvang van het traject voor de omgevingsvisie 2.0 is er gekozen voor de volgende uitgangspunten:

- We maken zoveel mogelijk gebruik van wat er al is aan vastgesteld beleid en informatie in de gemeente;
- Omgevingsvisie 2.0 in één jaar, vóór de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 stellen we de omgevingsvisie 2.0 vast;
- We wegen het milieubelang mee bij de te maken keuzes in de omgevingsvisie.

De doorlopen stappen

De uitgangspunten hebben geleid tot een pragmatisch stappenplan om het milieubelang mee te wegen in het proces. De volgende stappen (op hoofdlijnen) zijn doorlopen:

- Het in beeld brengen van de staat (huidig en toekomstig) van de leefomgeving LOF;
- Het vaststellen van dillema's die volgen uit de beleidsambities en de LOF;
- Het opstellen van een risicobeoordeling in het kader voor het aspect natuur;
- Het formuleren van twee scenario's;
- Opstellen van een notitie met daarin een toets van de opgenomen keuzes en ambities en agendering van nader uit te werken zaken.

Milieueffectbeschouwing

Er is gewerkt aan een notitie die als bijlage bij de omgevingsvisie is toegevoegd. De notitie bestaat uit twee delen, deel A en deel B. In deel A zijn alle vigerende ambities bij elkaar gezet en daaruit is een bandbreedte bepaald. In deze fase is geconcludeerd dat de opgave voor de omgevingsvisie 2.0 vooral het bij elkaar brengen van alle al geformuleerde opgaven en vastgestelde ambities en dat er in feite op dit moment weinig tot geen nieuwe ontwikkelingen spelen.

In Deel B zijn alle ambities zoals opgenomen in de concept omgevingsvisie 2.0 gebundeld en beschouwd. Daarbij zijn er ook nadrukkelijk punten geagendeerd voor het vervolg, de nadere uitwerking van de omgevingsvisie, maar ook de uitwerking in omgevingsprogramma's. Er is aangegeven waar er nog meer verdiepend onderzoek nodig is, waar ambities botsen en waar het milieubelang in het vervolg in ieder geval aan bod moet komen.

Voor de uitwerking van de omgevingsvisie zijn het milieubelang en potentiële effecten op het milieu dan ook geagendeerd.

Achtergrond

In de Omgevingswet is opgenomen voor welke 'plannen' een zogenaamde plan-m.e.r.-plicht geldt. Een plan-mer plicht betekent dat een procedure moet worden doorlopen waarbij mogelijke effecten op het milieu in kaart worden gebracht. Een plan-mer is verplicht als een omgevingsvisie (in dit geval 'plan'), kaderstellend is voor mer-(beoordelings)plichtige besluiten. Oftewel als een omgevingsvisie in ontwikkelingen voorziet die mogelijk gevolgen hebben voor het milieu en waarbij de ontwikkeling als categorie is benoemd onder de Omgevingswet. De concreetheid van ontwikkelingen is dan belangrijk (omvang en type activiteiten) om te kunnen bepalen in hoeverre een omgevingsvisie kaderstellend is.

Samenvatting spanningsveld fysieke leefomgeving

In deze omgevingsvisie is onze blik gericht op de toekomst, zowel op de komende vijf jaar als op de komende decennia. Wanneer we onze blik op de toekomst werpen, dan zien we problemen en opgaven die nu al spelen, maar ook zaken die we in de toekomst nog kunnen verwachten. De grootste opgaven die om ruimte vragen (ruimtevragers) hebben we in dit hoofdstuk kort samengevat.

Voor meer achtergrondinformatie, bijvoorbeeld over wat de staat is van de leefomgeving en welke trends en ontwikkelingen er zijn wordt verwezen naar de Leefomgevingsfoto (LOF). Zie de overige bijlagen bij de omgevingsvisie.

Context

In 2025 is het grootste spanningsveld in de gemeente Staphorst, op het vlak van de fysieke leefomgeving, de tegenstelling tussen behoud en ontwikkeling. Willen we onze leefomgeving zoveel mogelijk behouden zoals deze nu is? En wat willen we dan specifiek behouden? Of willen we zoveel mogelijk ruimte bieden aan ontwikkeling, voor bijvoorbeeld wonen en werken? Dit volgt uit de beschouwing van de participatie (enquête), het vigerende beleid en de LOF. Binnen het spanningsveld hebben we ook te maken met landelijke en provinciale wet- en regelgeving.

Met deze tegenstelling, vragen en regels hebben we de komende jaren te maken. Dit vraagt om keuzes, dan wel om iets wat we kunnen gebruiken bij het maken van keuzes. Daarom hebben we in deze visie zoveel mogelijk geprioriteerd en sturende principes opgesteld. De sturende principes moeten ons helpen bij het werken aan (plannen voor) de fysieke leefomgeving.

Hieronder zijn de spanningsvelden kort geduid. Voor meer achtergrondinformatie, bijvoorbeeld over wat de tegenstellingen nu eigenlijk betekenen in de leefomgeving, wordt verwezen naar de Milieueffectbeschouwing (MEB). *Zie de overige bijlagen bij de omgevingsvisie.*

Grote ruimtevragers

1. Er is een behoefte aan nieuwe woningen en nieuwe bedrijvigheid, zowel lokaal, regionaal als provinciaal en landelijk.
2. We zijn (van oudsher) een gemeente, met een groot landbouwareaal en veel agrarische bedrijven. Er komen tal van opgaven af op de agrarische sector, zoals natuurdoelen en klimaatverandering en ruimtedruk vanuit de behoefte aan nieuwe woningbouw, infrastructuur en bedrijvigheid.
3. Vanuit het sociaal domein binnen onze gemeente wordt ingezet op positieve gezondheid. Dit vraagt een andere benadering van de fysieke leefomgeving, waarbij in de idee- en planvorming altijd wordt nagedacht over het toepassen van maatregelen die de gezondheid bevorderen.
4. We zijn een gemeente met bijzondere landschappen, cultuurhistorisch erfgoed, rust, ‘lucht’ en ruimte. En de behoefte is om deze bijzonderheden ook zoveel mogelijk te behouden. Terwijl er flinke ruimtedruk is vanuit de behoefte aan nieuwe woningbouw, infrastructuur en bedrijvigheid.

Ruimtelijke spanning

De behoefte aan ruimte voor ontwikkeling voor woningbouw, bedrijvigheid en infrastructuur gaat niet vanzelfsprekend samen met cultuurhistorie, landschap, ruimte voor agrarische bedrijvigheid en het bevorderen van positieve gezondheid.

